

Vurdering av kommersialiseringsindikator i omfordeling av grunnfinansiering mellom instituttene

Kommersialisering er en sentral del av forskningsinstituttene samfunnsoppdrag

Vi viser til FFAs hørings svar av 5.11.2020 til rapporten om ny grunnfinansieringsmodell.

Forskningsinstituttene har en kritisk rolle som motor i den store omstillingen til et sosialt, miljømessig og økonomisk bærekraftig samfunn. Det gjelder det grønne skiftet i næringslivet og nye, grønne arbeidsplasser, utvikling av velferdssystemet og lavutslippssamfunnet. Forskningsinstituttene fyller dette samfunnsoppdraget i stor grad gjennom forskningssamarbeid, både med andre forskningsmiljø nasjonalt og internasjonalt og ikke minst forskningssamarbeid med bedrifter og offentlige virksomheter.

Kommersialisering fra forskningsinstituttene skjer i stor grad i samarbeidsbedrifter

Styret i FFA mener at forventningene om innovasjon og kommersialisering fra forskning bør inkludere, men være vesentlig bredere enn kommersialisering i form av oppstartvirksomheter, lisenser eller patenter (heretter kalt "den smale kommersialiseringen"). Forskningsinstituttene hadde i 2019 samlet 2,3 mrd. i oppdrag fra næringslivet, mens det var 6 bedriftsetableringer årlig fra instituttene i gjennomsnitt de siste 5 årene. Kommersiell anvendelse av ny forskningsbasert kunnskap fra instituttene skjer i det vesentlige gjennom samarbeid med, og oppdrag for næringslivet (heretter kalt "den brede kommersialiseringen"). Når bedrifter samarbeider med forskningsinstitutter i prosjekter finansiert av Forskningsrådet eller EU, eller i rene oppdragsprosjekter, er det for å benytte forskningskompetansen og -resultatene i sin kommersielle virksomhet. Slik bør det også være. Instituttene kjerneoppgave er å utvikle ny kunnskap og nye løsninger til anvendelse for bedrifter og offentlige virksomheter. Bedriftenes kompetanse og kapasitet til kommersialisering i samspill med forskningsinstituttene kompetanse og kapasitet til forskning, må utnyttes mest mulig effektivt for å få kommersialisering fra forskning i stor skala. Evalueringer viser at denne arbeidsdelingen gir store effekter i form av verdiskaping og nye arbeidsplasser.

Ikke alle forskningsresultater fra samarbeidsprosjekter utnyttes kommersielt hos samarbeidsbedriftene. Instituttene beholder også rettigheter til resultatene fra sin forskning som ikke brukes av samarbeidspartnerne i privat og offentlig sektor. Disse resultatene kan gis kommersiell anvendelse enten i annet eksisterende næringsliv eller ved å etablere nye bedrifter.

Kommersialiseringen gir lettest verdiskaping og arbeidsplasser når den skjer i etablert næringsliv som har etablerte forretningsmodeller og lettere tilgang til kapital, marked og kompetanse. Men oppstartsbedrifter har en viktig funksjon for ideer som ikke realiseres i etablert næringsliv. Dette er viktig generelt og spesielt i noen bransjer, som for eksempel innen helseindustri. FFA støtter at vi må ha egne støtteordninger for denne mer sårbare smale kommersialiseringen f.eks. gjennom Forskningsrådets FORNY program.

Forskningsinstituttene med grunnfinansiering fra Forskningsrådet har 6.500 årsverk som arbeider på fulltid med tverrfaglig, anvendt forskning for å løse samfunnsutfordringer, eller som det heter i regjeringens Strategi for en helhetlig instituttpolitikk: *Instituttsektoren skal utvikle kunnskapsgrunnlag for politikkutforming og bidra til bærekraftig utvikling og omstilling, gjennom forskning av høy kvalitet og relevans.*

Som OECD påpeker i sin [analyse av FoU-systemet i 2017](#), fungerer de næringsrettede forskningsinstituttene i Norge i stor grad som "næringslivets FoU-avdeling". Institutter som feks SINTEF, NORCE, IFE, NOFIMA og NIBIO har tverrfaglige forskningsgrupper som arbeider tett med partnere og kunder i næringsliv. De næringsrettede instituttene bidrar også vesentlig til at norske bedrifter deltar i internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid.

[OECD STI 2021](#) peker på viktigheten av samarbeid mellom næringsliv, forskningsmiljø, sivilsamfunn og myndigheter for å løse de store utfordringene samfunnet står overfor, som omstilling og nyskaping i næringslivet. De nye løsningene og teknologiene må spres slik at samfunnet får størst mulig effekt av forskningsinvesteringene. Forskningsinstituttene er forsknings- og innovasjonspartnere for bedriftene og fungerer som akseleratorer for innovasjon og omstilling. Dette er den viktigste rollen forskningsinstituttene kan ha for å øke kommersialisering fra offentlig finansiert forskning, så den gir samfunnet effekt i form av kommersiell aktivitet og nye arbeidsplasser. Derfor er også relevanskriteriet i grunnfinansieringsordningen det kriteriet som er vektet høyest.

Den smale kommersialiseringen fra forskningsinstituttene

Den brede kommersialiseringen er hovedløpet for kommersialisering fra forskning i instituttene. Det hindrer ikke at forskningsinstitutter kan bruke den smale kommersialiseringen når det er hensiktsmessig, men det vil ofte ikke være den mest effektive måten å kommersialisere på. I en tid der samfunnet er i sterk omstilling og næringslivet trenger flere bein å stå på, kan kommersiell anvendelse av ny kunnskap på områder der Norge i dag ikke har et sterkt næringsliv, være svært ønskelig. Den smale kommersialiseringsaktiviteten kan bl.a. ha form av patenter, lisenser eller oppstartsbedrifter, dvs tidligfase kommersialisering. Dette er viktig aktivitet som institutter driver i dag og vil fortsette med. Vi mener også at instituttene arbeidsformer og kompetanse innenfor den smale kommersialiseringen bør styrkes. Vi mener derfor at dette er aktivitet som instituttene fortsatt bør rapportere på (patenter, lisenser, nyetableringer) som i dag slik at en har et, om ikke presist, bilde av omfang og utvikling i denne kommersialiseringsaktiviteten.

Kommersialisering som egen indikator i grunnfinansieringsordningen

Styret mente i sin høringsuttalelse av 5.11.2020 at kommersialisering bør tas inn i grunnfinansieringen som indikator for relevans, gitt at en greier å identifisere en eller flere gode parametere. Vi vil imidlertid påpeke at «kommersialiseringsindikator» kan være et misvisende navn da den ikke er tenkt å fange opp den brede kommersialiseringen som er helt dominerende og som dekkes av dagens relevansindikator. «Nystartingsindikator» kan være et mer dekkende navn når vi omtaler den smale kommersialiseringen.

En arbeidsgruppe i FFA har vurdert mulige parametere for den smale kommersialiseringen uten å komme fram til indikatorer som en mener fyller kriteriene for å være egnede og robuste i betydningen

- aktiviteten som skal måles må genereres i forskningsorganisasjonen som får GF
- målbar og entydig, ikke gjenstand for skjønnsmessig vurdering
- inngå i dagens nøkkeltallsrapportering eller være mulig å inkludere i rapportering
- være uavhengig av instituttene organisering og struktur på kommersialiseringsarbeidet
- indikatoren skal oppleves som egnet og robust.

Styret mener at det er krevende å finne indikatorer som fyller kravene til objektivitet og robusthet. Vi bør unngå indikatorer som insentiverer uheldige tilpasninger, som gir preferanse for noen forretningsmodeller for kommersialisering eller som for eksempel insentiverer oppsplitting av lisenser. En indikator for omfordeling av grunnfinansiering mellom forskningsinstituttene som ikke fyller kravene til robusthet og egnethet, bør ikke innføres. Det er styrets vurdering at Forskningsrådets forslag til indikatorer slik de foreligger pr nå, ikke i tilstrekkelig grad tilfredsstillende disse kriteriene. Det gjelder for eksempel kravet til uavhengighet av organisering, objektivitet og målbarhet.

Forskningssamarbeid og -oppdrag for bedriftene er måten forskningsinstituttene kan bidra sterkest til kommersialisering fra offentlig finansiert forskning og skape samfunns effekt i form av kommersiell aktivitet og nye arbeidsplasser. Derfor er også relevanskriteriet i grunnfinansieringsordningen det

kriteriet som er vektet høyest. Kanskje bør det etablerte relevanskriteriet gis en betegnelse som synliggjør dette, for eksempel «samfunnsrelevans og kommersiell anvendelse».

Utvikling av virkemiddelsystemet for kommersialisering kan bidra til økt "smal kommersialisering"

Styret er kjent med at det arbeides i virkemiddelapparatet med utvikling av virkemiddelsystemet for kommersialisering og oppstartvirksomhet. I den sammenheng vil det være viktig å se grundigere på aktørbildet, på hva en skal forstå som kommersialisering, på hva som insentiverer smal kommersialisering og hva som er mest effektive måter for å øke nyskapingsevne. Instituttene har en viktig rolle og bruker i dag flere av virkemidlene innen dette området. Mange institutter bruker grunnfinansiering til å bygge kompetanse og faglige resultater som på et tidspunkt kommersialiseres i den smale betydningen av ordet. Samtidig ser vi at dette er et område der det er vanskelig å finne egnede indikatorer uansett om aktiviteten skjer i et institutt, annet forskningsmiljø, TTO eller hos andre aktører.

Vi mener det vil være viktig å utvikle virkemidlene og indikatorer for den smale kommersialiseringen og bidrar gjerne i et slikt arbeid. Hvis en gjennom utviklingsarbeidet identifiserer gode indikatorer for smal kommersialisering, tar vi gjerne opp igjen vurderingen av indikator for smal kommersialisering i omfordeling av grunnfinansieringen mellom instituttene på nytt. I den situasjonen kan en "nystartingsindikator" være et viktig tilskudd i prosessen for å synliggjøre betydningen av instituttens smale kommersialiseringsarbeid.

Lykkes en med å finne robuste og egnede indikatorer for smal kommersialisering som kan benyttes til omfordeling av grunnfinansiering mellom instituttene, mener vi at det kan være hensiktsmessig å kanalisere noe av de offentlige midlene innen kommersialiseringsfeltet til å øke grunnfinansiering til instituttene. Instituttene har stor kompetanse på forskning som er relevant for næringslivet. Instituttene har også en fleksibilitet til å utvikle en ide i forskningsmiljøet og flytte utviklingen over i en kommersiell aktør på det optimale tidspunktet ut fra en verdiskapingsvurdering.

Oppsummering

Kommersialisering fra instituttens forskning er viktig. Det meste av slik kommersialisering skjer i instituttens oppdrags- og samarbeidsforskning med næringslivet. Det er en effektiv måte å sikre at forskningsresultatene gir samfunns effekt i form av kommersiell aktivitet, verdiskaping og nye arbeidsplasser.

Instituttens bidrag til den smale kommersialiseringsaktivitet i form av patenter, lisenser og oppstartvirksomhet bør også økes, ikke minst der det ikke finnes et aktuelt næringsliv som kan kommersialisere forskningsresultatene. Det gjøres best ved å insentivere institutter, så vel som andre forskningsmiljøer, til å kommersialisere når det er hensiktsmessig. Vi deltar gjerne i dialog om hvordan utvikle treffsikre og effektive virkemidler.

Grunnfinansieringsordningen omfordeler små midler mellom instituttene. Det forutsetter at de resultatbaserte indikatorene er målbare og entydige. Pr nå har vi ikke funnet indikatorer for den smale kommersialiseringen fra instituttene som er robuste nok til å brukes til omfordeling av grunnfinansiering. Styret i FFA anbefaler derfor ikke at det etableres en «nystartingsindikator» for omfordeling i grunnfinansieringsordningen pr nå.

Hvis en i det videre arbeidet identifiserer gode indikatorer for smal kommersialisering, tar vi gjerne opp igjen vurderingen av indikator for smal kommersialisering i omfordeling av grunnfinansieringen mellom instituttene på nytt. I den situasjonen kan en "nystartingsindikator" være et viktig tilskudd i prosessen for å synliggjøre betydningen av instituttens smale kommersialiseringsarbeid. I så fall kan det være hensiktsmessig å kanalisere noe av de offentlige midlene innen kommersialiseringsfeltet til å øke grunnfinansiering til instituttene.

Grunnfinansieringsordningen er resultatbasert og fanger opp de største elementene i instituttens samfunnsoppdrag – forskning av høy kvalitet og relevans til bruk i samfunnet. Ordningen reflekterer ikke

alle deler av instituttens samfunnsoppdrag, det ville gjøre ordningen enda mer detaljert og komplisert. For eksempel reflekteres ikke innovasjon eller forskningsformidling ut over vitenskapelig publisering.

Styret i FFA takker for muligheten til å gi våre vurderinger av en ev. kommersialiseringsindikator for omfordeling av grunnfinansiering til forskningsinstituttene. Vi deltar gjerne i videre dialog om hvordan øke kommersialisering fra offentlig finansiert forskning gjennom treffsikker og effektiv virkemiddelbruk.

Vennlig hilsen

Lars Holden
Styreleder FFA

Agnes Landstad
Daglig leder FFA